

## **Zarządzenie nr..PM-1110/25**

**z dnia 7 STYCZNIA 2025 r.**

w sprawie konsultacji społecznych projektu „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027”

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), art. 5 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1491) oraz §15 załącznika nr 1 do uchwały Nr II/24/2018 Rady Miasta Gliwice z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie Statutu Miasta Gliwice (Dz.Urz.Woj.Śl. z 2018 r. poz. 8154 z późn. zm.).

zarządza się, co następuje:

§ 1. Przeprowadzić z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Gliwicach oraz mieszkańcami konsultacje społeczne dotyczące projektu „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027”. Projekt konsultowanego aktu stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Konsultacje odbędą się w formie ankiet wypełnionych przez zainteresowanych mieszkańców do udostępnionego publicznie projektu „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027”. Ankiety stanowią załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 3. Projekt „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027” wraz z ankietą zostanie udostępniony w okresie od 09 stycznia 2025 r. do 23 stycznia 2025 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gliwicach, na stronie internetowej [www.ops.gliwice.eu](http://www.ops.gliwice.eu) oraz w serwisie <https://decydujmyrazem.gliwice.pl>. Ponadto ogłoszenie o konsultacjach zostanie opublikowane w „Miejskim Serwisie Informacyjnym – Gliwice”.

§ 4. Wypełnione ankiety można przekazywać drogą elektroniczną w terminie do 23 stycznia 2025 r. na adres: [ops@ops.gliwice.eu](mailto:ops@ops.gliwice.eu) lub wypełniać za pośrednictwem Gliwickiej Platformy Partycypacyjnej decydujMYrazem (<https://decydujmyrazem.gliwice.pl>).

§ 5. Projekt „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027” zostanie przesłany drogą elektroniczną Miejskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego w Gliwicach na adres: [gods@gods.gliwice.eu](mailto:gods@gods.gliwice.eu). Nieprzedstawienie opinii w terminie do 23 stycznia 2025 r. oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

§ 6. Konsultacje mają charakter opiniodawczy oraz służą zebraniu opinii zainteresowanych mieszkańców będących materiałem pomocniczym przy realizacji programu i nie są wiążące dla organu, który je zarządza.

§ 7. Odpowiedzialnym za wykonanie zarządzenia jest dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 8. Nadzór na wykonaniem zarządzenia powierzam dyrektorowi Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych.

§ 9. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice

**Łukasz Górczyński**

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr PM- 1110/25  
Prezydenta Miasta Gliwice  
z dnia 07.01.2025 r.

**UCHWAŁA NR .....**  
**RADY MIASTA GLIWICE**

z dnia ..... 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata  
2025–2027**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) oraz art. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1461), na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miasta Gliwice**  
**uchwala, co następuje:**

- § 1.** Przyjąć Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027 w brzmieniu według załącznika do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2025 r.

Załącznik do uchwały nr .....  
Rady Miasta Gliwice  
z dnia ..... 2025 r.

**Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta  
Gliwice  
na lata 2025–2027**

## Spis treści

I.	WSTĘP .....	3
II.	PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU .....	3
III.	DIAGNOZA SYTUACJI GLIWICKICH RODZIN.....	4
IV.	ADRESACI PROGRAMU .....	10
V.	REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU .....	10
VI.	ANALIZA SWOT .....	10
VII.	ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE – CELE, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI REALIZACJI .....	11
VIII.	SPOSÓB REALIZACJI I RAMY FINANSOWE PROGRAMU .....	15
IX.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU .....	15
X.	ZAŁĄCZNIK .....	16

## **I. WSTĘP**

Rodzina jest dla dziecka pierwszym i naturalnym środowiskiem, w którym kształtuje się jego osobowość. Stanowi fundamentalną komórkę społeczną, na której opiera się rozwój jednostki oraz jej integracja ze społeczeństwem.

Obserwując najbliższych, dziecko przyswaja wzorce, uczy się ról społecznych oraz przyjmuje określone wartości i normy moralne. To, jaką osobą stanie się w przyszłości, w dużej mierze zależy od doświadczeń wyniesionych z domu rodzinnego. W dorosłym życiu młody człowiek sam decyduje, czy powieli te wzorce, czy podejmie próbę stworzenia odmiennego modelu życia.

Dlatego tak ważne jest wspieranie rodzin w codziennym funkcjonowaniu, a szczególnie udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym różnego rodzaju trudności czy wyzwania w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i doskonalenie form tego wsparcia. Pomoc ta powinna być udzielana możliwie wcześnie i mieć charakter profilaktyczny, a jej fundamentem powinna być zasada pomocniczości.

Najbardziej skuteczne działania to te, które są podejmowane za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Wsparcie to wymaga odpowiednich kompetencji i zaangażowania ze strony pracowników realizujących zadania na rzecz rodziny. Brak odpowiedniego wsparcia i specjalistycznej pomocy może prowadzić do dalszej degradacji rodzin, a w konsekwencji do konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego tak ważne jest kompleksowe wsparcie rodziców biologicznych, którym często brakuje wystarczającej motywacji i zaangażowania w przejściu bezpośredniej opieki nad dziećmi. Działania mające na celu wsparcie rodzin oraz umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych są kluczowe z punktu widzenia interesu społecznego. Współczesne zmiany społeczne, ekonomiczne i kulturowe wywierają istotny wpływ na funkcjonowanie rodzin, prowadząc niekiedy do wystąpienia trudności w realizacji podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, socjalnych oraz bytowych. Dlatego też odpowiednie wsparcie rodzin, zwłaszcza tych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, stanowi priorytet polityki społecznej miasta.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji trzyletniego programu wspierania rodziny. Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027, zwany dalej „Programem”, jest kontynuacją programów realizowanych w poprzednich latach. Jest narzędziem służącym do realizacji spójnej polityki miasta w zakresie wzmocnienia funkcji rodziny. Niniejszy Program zawiera m.in. cele, działania oraz wskaźniki pozwalające na ocenę jego skuteczności. W celu opracowania Programu przeprowadzona została m.in. analiza SWOT, która uwzględniła mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wpływające na realizację zadań miasta w tym obszarze.

Misją niniejszego Programu jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinom, w szczególności znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin oraz doskonalenie systemu wspierania rodziny i warunków do rozwoju usług środowiskowych.

Zadania określone w Programie na lata 2025–2027 i sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych.

Grupą docelową Programu są rodziny oraz rodziny z dziećmi, w tym rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny wielodzietne, samotnie wychowujące dzieci, zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby i rodziny dotknięte długotrwałym bezrobociem, ubóstwem, uzależnieniami, przemocą domową lub innymi dysfunkcjami, które wymagają kompleksowej interwencji i wsparcia, rodziny z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub zdrowotnych, dzieci i młodzież szczególnie wymagające wsparcia i pomocy specjalistycznej, osoby starsze, niepełnosprawne wymagające opieki i wsparcia oraz pracownicy i osoby działające w obszarze wsparcia rodziny.

## **II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU**

Program został stworzony w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.,
- ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.,
- ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r.,
- kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.,
- ustawę o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.,
- ustawę o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r.

### III. DIAGNOZA SYTUACJI GLIWICKICH RODZIN

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 r. na terenie Gliwic dzieci i młodzież do 18 roku życia stanowili 15,9% całkowitej liczby mieszkańców. Średni wiek gliwiczian wynosił 43,6 roku. Od roku 2021 obserwuje się stopniowy spadek liczby urodzeń oraz tendencję wzrostową starzenia się społeczeństwa, co wpływa na strukturę demograficzną miasta. Wzrost liczby osób starszych i zmniejszenie liczby dzieci stawiają nowe wyzwania przed polityką społeczną, zwłaszcza w zakresie wspierania rodzin oraz zapewnienia opieki nad osobami starszymi. Prognoza GUS zakłada, że w perspektywie 2050 r. następować będą w mieście oraz w regionie dalsze niekorzystne zjawiska demograficzne. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach pełni kluczową rolę w udzielaniu wsparcia rodzinom oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Głównym zadaniem instytucji jest realizacja różnorodnych form pomocy finansowej oraz rzeczowej dla mieszkańców Gliwic. Adresatami udzielanego wsparcia są najczęściej rodziny, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, obywatele Ukrainy, osoby w kryzysie bezdomności oraz rodziny zastępcze.

**Tabela nr 1. Typy rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach w latach 2021–2023**

	2021	2022	2023
Gospodarstwa jednoosobowe	2374	2318	1639
Gospodarstwa wieloosobowe	256	259	195
Rodziny z dziećmi	325	317	317

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Analiza charakterystyki typów rodzin korzystających z Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach pozwala stwierdzić, że większość korzystających stanowią rodziny bez dzieci lub osoby samotnie gospodarujące. Można również zauważyć, że na przestrzeni ostatnich 3 lat utrzymuje się liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia.

Najprawdopodobniej wynika to z poprawy sytuacji materialnej rodzin związanej z kierunkiem polityki społecznej, w której rodzina znajduje się w centrum i postrzegana jest jako potencjał stanowiący źródło rozwoju naszego kraju. Możliwość korzystania z licznych programów rządowych i świadczeń znacznie poprawiła sytuację finansową rodzin wychowujących dzieci. Osoby samotne i rodziny z pełnoletnimi dziećmi nie mogą skorzystać z takich świadczeń, stąd też stanowią one większą część świadczeniobiorców pomocy społecznej.

**Tabela nr 2. Wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w okresie 2021–2023**

	2021	2022	2023
Liczba rodzin objęta pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach bez względu na liczbę i rodzaj świadczeń	2955	2894	2151
Liczba osób objętych wsparciem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	1663 osoby (831 osób w formie posiłków, w tym 582 dzieci)	1469 osób (833 osoby w formie posiłku, w tym 321 dzieci)	1522 osoby (798 osób w formie posiłków, w tym 283 dzieci do czasu podjęcia nauki i 353 uczniów)
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	241 osób	209 osób	253 osoby

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 r. skorzystało 2955 rodzin. W stosunku do roku 2022 i 2023 łączna liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 743 rodziny. Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin korzystających z pomocy w formie dożywiania utrzymuje się na podobnym poziomie.

**Tabela nr 3. Wybrane rodzaje świadczeń, z których korzystały rodziny**

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023
Fundusz alimentacyjny	11 891	10 852	9656
Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	2948	2563	2458
Zasiłek rodzinny	39 980	34 256	28 108
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	174	198	126
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	9093	8263	6956
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	503	407	310
Świadczenie rodzicielskie	3223	2652	2186

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Analiza danych dotyczących liczby rodzin korzystających z różnych form świadczeń w latach 2021–2023 wykazała stopniowy spadek we wszystkich kategoriach. Największy spadek odnotowano w przypadku zasiłku rodzinnego – liczba rodzin korzystających z tego świadczenia zmniejszyła się o około 30% w ciągu trzech lat. Podobny trend zaobserwowano w przypadku funduszu alimentacyjnego, co może sugerować poprawę sytuacji finansowej niektórych rodzin lub zmiany w ich strukturze. Dodatki dla samotnych rodziców, takie jak dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, wykazują jedynie niewielki spadek, co może świadczyć o stabilizacji sytuacji tych rodzin. Natomiast liczba świadczeń z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka znacznie zmalała, co może być związane z malejącym wskaźnikiem urodzeń. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia rodzicielskiego również się zmniejszyła.

Jednym z elementów wsparcia rodzin jest prowadzenie pracy socjalnej oraz wsparcia asystentów rodziny. Wspólnym mianownikiem obu tych form wsparcia jest pomoc rodzinom przeżywającym trudności życiowe oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, wsparcie procesu deinstytucjonalizacji poprzez zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, a także wspieranie osób i rodzin w osiąganiu większej samodzielności życiowej oraz aktywności społecznej. To pomoc mająca na celu wzmocnienie zdolności funkcjonowania jednostki lub rodziny w społeczeństwie, a także poprawę ich codziennego życia w otaczającym ich środowisku lokalnym. Wsparcie to jest dostępne dla wszystkich rodzin, bez względu na poziom ich dochodów.

**Tabela 4. Realizacja pracy socjalnej z rodzinami doświadczającymi trudności opiekuńczo-wychowawczych**

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną pracowników socjalnych	140	199	194
Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą socjalną pracowników socjalnych	293	418	396

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

W 2022 r. nastąpił wyraźny wzrost liczby rodzin (o 42%) i dzieci (o 43%) objętych wsparciem w porównaniu do 2021 r. Jednakże w 2023 r. zauważalny jest niewielki spadek zarówno w liczbie rodzin (o 2,5%), jak i dzieci (o 5%) objętych pomocą.

**Tabela 5. Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach dotyczące pracy asystenta rodziny w latach 2021–2023**

Rok	2021	2022	2023
-----	------	------	------

Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	9	9	9
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	206	189	185
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	348	335	287
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, z którymi zakończono współpracę z powodu:	132	105	90
Osiągnięcia celów	25	23	36
Zaprzestania współpracy przez rodzinę	81	60	29
Braku efektów współpracy	24	18	16
Zmiany metod pracy	2	4	9

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Dane wskazują, że gliwickie rodziny są coraz bardziej świadome roli asystenta w ich rodzinie, dostrzegają korzyści płynące ze współpracy. Z każdym rokiem zmniejsza się liczba rodzin, które rezygnują z otrzymanego wsparcia. W 2023 r. nastąpił spadek w tym zakresie w porównaniu do 2022 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach udziela również rodzinom:

- wsparcia psychologicznego, które koncentruje się głównie na poprawie komunikacji w rodzinie, wzmacnianiu więzi, wspieraniu rozwoju emocjonalnego i edukacyjnego dzieci i młodzieży,
- terapii środowiskowej polegającej na rozwiązywaniu problemów w codziennym życiu rodziny, poprawie warunków życia, wzmocnieniu relacji rodzinnych i promowaniu samodzielności w rozwiązywaniu problemów.

**Tabela 6. Liczba osób i rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego**

	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym (poradnictwo: prawne, psychologiczne i rodzinne)	842	859	616
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym (poradnictwo: prawne, psychologiczne i rodzinne)	2080	1990	1672

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, psychologiczne i rodzinne, jest dostępne dla osób i rodzin zmagających się z trudnościami życiowymi, niezależnie od osiąganego dochodu. Kolejną formą pomocy dla rodzin w kryzysie jest wsparcie świadczone przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK). Główne zadania ośrodka obejmują interwencję w sytuacjach nagłych, wsparcie emocjonalne, pomoc psychologiczną, socjalną oraz doradztwo prawne. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby bez względu na dochód. W strukturach OIK znajduje się Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży z 18 miejscami noclegowymi. Ponadto placówka dysponuje hostelem z 13 miejscami noclegowymi przeznaczonymi dla osób znajdujących się w szeroko rozumianym kryzysie. Świadczona pomoc jest bezpłatna, ośrodek czynny jest całodobowo.

**Tabela 7. Liczba osób, którym zapewniono schronienie**

	2021	2022	2023
Liczba osób dorosłych, którym zapewniono schronienie w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży	9	10	14
Liczba dzieci pozostających pod opieką osób dorosłych, którym zapewniono schronienie w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży	7	19	19

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach



W latach 2021–2023 odnotowano wzrost liczby osób, którym zapewniono schronienie w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży. Liczba dorosłych wzrosła z 9 osób w 2021 r. do 14 w 2023 r., co wskazuje na zwiększone zapotrzebowanie na tę formę pomocy. Liczba dzieci pozostających pod opieką dorosłych wzrosła jeszcze bardziej znacząco – z 7 osób w 2021 r. do 19 w kolejnych dwóch latach. Dane te sugerują rosnące zapotrzebowanie na wsparcie dla rodzin w trudnej sytuacji życiowej.

Miasto Gliwice dysponuje 10 mieszkaniami treningowymi, które pełnią rolę przejściowego miejsca zamieszkania dla osób, które z różnych przyczyn wymagają wsparcia w nauce samodzielnego życia. Głównym celem mieszkań treningowych jest przygotowanie podopiecznych do prowadzenia niezależnego życia w przyszłości poprzez nabycie kluczowych umiejętności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz zarządzaniem gospodarstwem domowym. Mieszkania te dedykowane są osobom pełnoletnim, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Ponadto miasto Gliwice realizuje szereg projektów dofinansowanych z funduszy europejskich, które mają na celu wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, zwiększenie ich samodzielności, poprawę jakości życia oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej. Wdrażanie takich inicjatyw przynosi wymierne korzyści zarówno dla beneficjentów indywidualnych, jak i całych społeczności lokalnych. Dzięki wsparciu z funduszy unijnych tutejszy Ośrodek jest realizatorem innowacyjnych programów, które odpowiadają na zróżnicowane potrzeby rodzin i tworzą fundamenty dla trwałych, pozytywnych zmian społecznych.

Od września 2024 r. realizowany jest projekt „Aktywnie dla rodzin” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Celem projektu jest rozwój i podniesienie jakości oraz dostępności usług wsparcia dla rodzin, w tym rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co przyczyni się także do wsparcia procesu deinstytucjonalizacji. W ramach projektu zaplanowano następujące typy działań: warsztaty/treningi, wsparcie pedagogiczno-treningowe świadczone przez specjalistów pracy z rodziną oraz pedagogów, wsparcie psychologa, wsparcie konsultanta ds. organizacji gospodarstwa domowego i racjonalnego zarządzania zasobami, konsultanta ds. wsparcia rodziny z osobą z niepełnosprawnością, usługa rzecznictwa/poradnictwa prawnego, usługa „złota rączka”, edukacja finansowa, wsparcie rodziny wspierającej. Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach z trudnościami są działające na terenie miasta Gliwice placówki wsparcia dziennego. Na terenie miasta Gliwice funkcjonuje 5 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, które pełnią istotną rolę w zapewnieniu wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i społecznego. Zadaniem placówek wsparcia dziennego jest zapewnienie dzieciom opieki i wychowania, pomocy w nauce oraz organizacja czasu wolnego, zabawa i rozwój zainteresowań.

**Tabela nr 8. Wykaz placówek wsparcia dziennego**

Nazwa placówki	Dane podmiotu prowadzącego	Liczba miejsc
Świetlica „Ratowniczek”	PCK – Oddział Okręgowy w Gliwicach, ul. Wrocławska 16, 44-100 Gliwice	30
Placówka wsparcia dziennego	Towarzystwo Wspierania Świetlicy dla Dzieci w Sośnicy ul. Skarbnika 35, 44-103 Gliwice	30
Klub Czesio	Fundacja ARKA NOEGO, ul. Barlickiego 3, 44-100 Gliwice	15
Świetlica „Przystań”	Fundacja „Różyczka”, ul. Traugutta 3, 44-100 Gliwice	30
Trampolina Gliwice	Fundacja SPORT-TRAVEL, ul. Chopina 39/46, 41-600 Świętochłowice	60

Źródło: Dane Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gliwicach

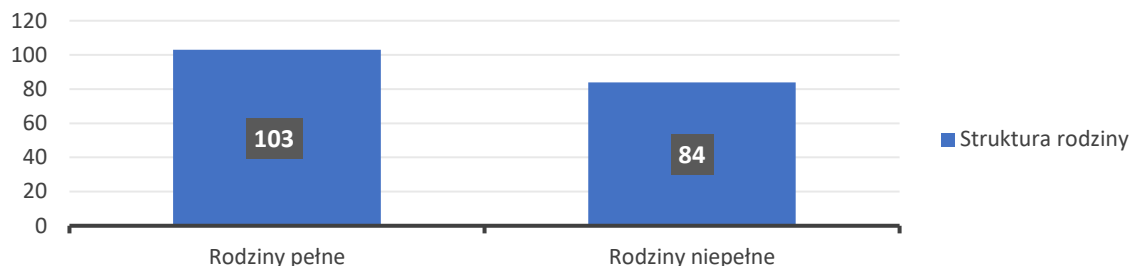
Kolejnym wsparciem dla rodzin gliwickich jest istniejąca od wielu lat Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia zawodu, a także udziela rodzicom, nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Ponadto w Gliwicach funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, którego celem jest rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinach. Miasto Gliwice współpracuje z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny i dzieci, udzielając m.in. wsparcia w trudnej sytuacji życiowej. W grudniu 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził badanie z wykorzystaniem techniki wywiadu ustrukturyzowanego. Badaniem objęto 187 rodzin. Grupą docelową badania były rodziny objęte wsparciem pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny. Głównym celem badania była szczegółowa analiza potrzeb tych

rodzin, co miało umożliwić bardziej precyzyjne dopasowanie oferowanych form pomocy. Kluczowe założenia badania obejmowały:

1. Ocenę dotychczasowej efektywności wsparcia udzielanego rodzinom.
2. Identyfikację problemów, z jakimi borykają się rodziny, w celu lepszego ukierunkowania działań pomocowych.
3. Zrozumienie dynamiki funkcjonowania rodzin pełnych i niepełnych w kontekście ich potrzeb społecznych i psychologicznych.
4. Wypracowanie rekomendacji dotyczących przyszłych działań wspierających.

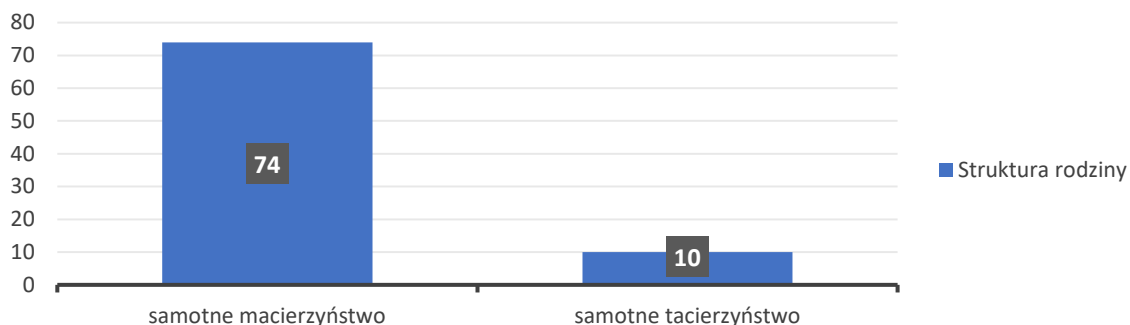
**Wykres 1. Struktura rodziny**



Źródło: Badania własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Na podstawie przeprowadzonego badania Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach, którym objęto 187 rodzin, można zauważyć, że 55% to rodziny pełne, a 45% stanowią rodziny niepełne. Uzyskane dane wskazują, że niemal połowa badanych rodzin przechodzi przez trudności związane z samotnym wychowywaniem dzieci.

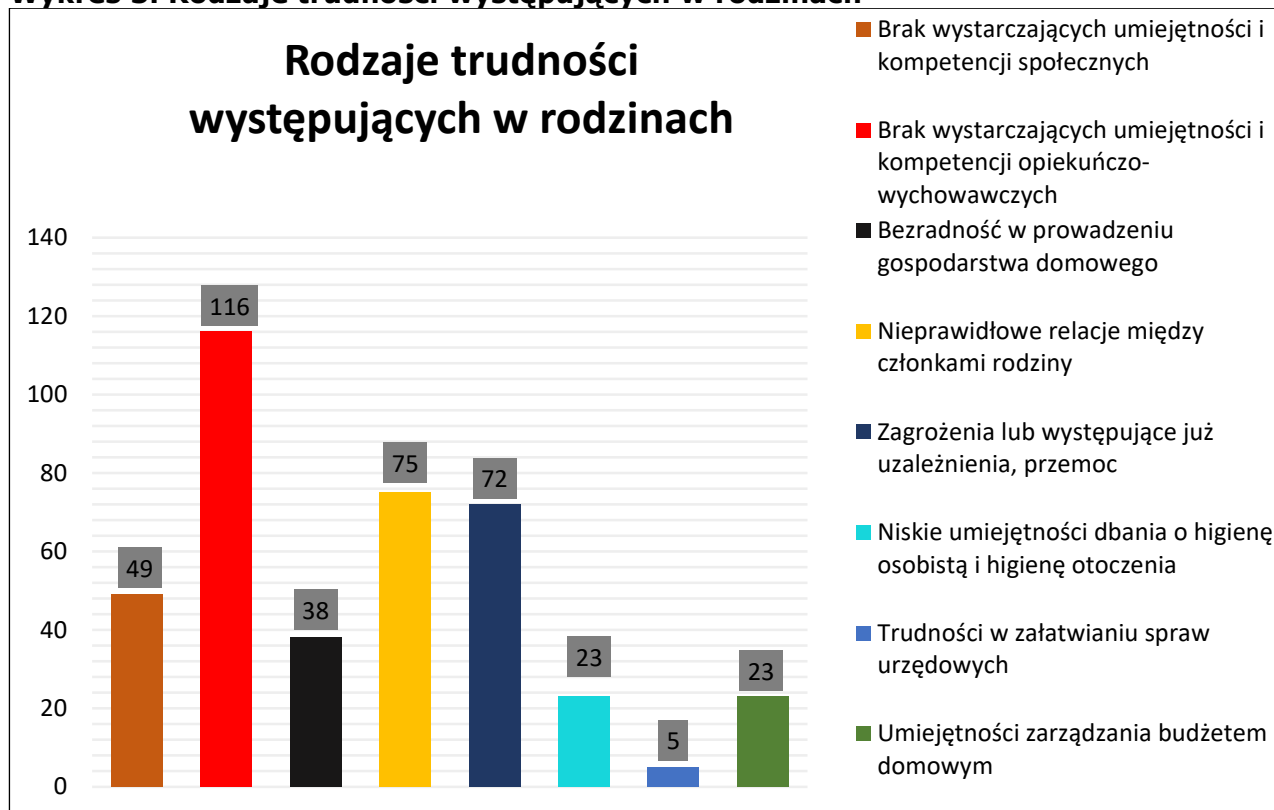
**Wykres 2. Struktura rodzin niepełnych**



Źródło: Badania własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Na podstawie powyższego wykresu dotyczącego struktury rodzin niepełnych widać wyraźną dysproporcję między samotnym macierzyństwem a samotnym tacierzyństwem. Samotne macierzyństwo dotyczy 74 przypadków, co stanowi 88,1% ogólnej liczby przypadków samotnego wychowywania dzieci i jest zdecydowaną większością w odniesieniu do samotnych ojców. Samotne tacierzyństwo występuje jedynie w 10 przypadkach, co daje 11,9% i stanowi mniejszość w odniesieniu do ogółu rodziców wychowujących dzieci samotnie.

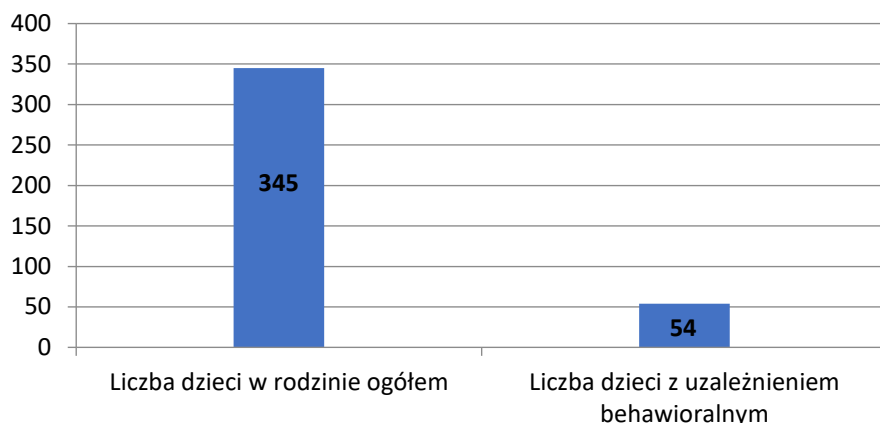
**Wykres 3. Rodzaje trudności występujących w rodzinach**



Źródło: Badania własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach

Na podstawie wykresu dotyczącego kategorii trudności występujących w rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach można określić problemy, z jakimi zmagają się te rodziny. W ramach badania rodzice mogli wskazać więcej niż jeden obszar trudności. Główną przyczynę problemów w tych rodzinach stanowią niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze – wskazuje na to 45% ogółu odpowiedzi. Kolejne istotne obszary trudności obejmują problemy emocjonalne (30%), trudności finansowe (25%) oraz przemoc (20%). Takie rozłożenie wartości procentowych wskazuje na zróżnicowane wyzwania, z jakimi borykają się rodziny objęte wsparciem. Większość rodzin wskazała więcej niż jeden obszar trudności, co świadczy o złożoności problemów, a to wymaga wieloaspektowego wsparcia w ramach zintegrowanych interwencji pomocowych. Pozostałe obszary trudności również odgrywają istotną rolę i wymagają indywidualnego wsparcia.

**Wykres 4. Uzależnienia behawioralne dzieci pochodzących z rodzin objętych wsparciem pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach.**



Źródło: Badania własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach.

W badaniu udział wzięły rodziny, w których wychowuje się łącznie 345 dzieci. Spośród nich 15,65% (54 dzieci) zmagają się z uzależnieniami behawioralnymi, takimi jak uzależnienie od gier

komputerowych, telefonów czy mediów społecznościowych. Każda z tych form uzależnienia negatywnie wpływa na rozwój dzieci. Tak wysoki odsetek uzależnień wśród dzieci jest alarmujący i podkreśla potrzebę wsparcia w radzeniu sobie z tymi problemami. Kluczowe jest, aby Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne instytucje zajmujące się pomocą rodzinom koncentrowały się na identyfikacji dzieci z problemami uzależnień oraz zapewnieniu im odpowiedniej pomocy. Niezbędne jest wdrożenie programów edukacyjnych i terapeutycznych, które wspomogą dzieci i ich rodziny w przewyżczeniu tych trudności. Działania, które będą realizowane w ramach Programu, są ukierunkowane na pomoc zarówno dzieciom z problemami behawioralnymi, jak i ich rodzicom. W Programie przewidziano wsparcie edukacyjne, profilaktyczne oraz terapeutyczne, mające na celu zwiększenie świadomości wśród rodziców, wsparcie dzieci w zakresie zdrowego rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

#### **IV. ADRESACI PROGRAMU**

Program skierowany jest do szerokiego grona rodzin, które zmagają się z różnorodnymi wyzwaniami w życiu codziennym. Tym samym odpowiada na potrzeby całej gamy grup społecznych, dbając o bezpieczeństwo i lepszą jakość życia.

Beneficjentami Programu są:

1. Wszystkie rodziny oraz rodziny z dziećmi, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny wielodzietne, samotnie wychowujące dzieci, a także rodziny z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub zdrowotnych.
2. Rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby i rodziny dotknięte długotrwałym bezrobociem, ubóstwem, uzależnieniami, przemocą domową lub innymi dysfunkcjami, które wymagają kompleksowej interwencji i wsparcia.
3. Dzieci i młodzież szczególnie wymagające wsparcia i pomocy specjalistycznej.
4. Osoby zależne przebywające w rodzinach – osoby starsze, niepełnosprawne, wymagające opieki i wsparcia.

#### **V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU**

- Urząd Miejski w Gliwicach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- organizacje pozarządowe,
- Policja,
- Straż Miejska,
- placówki wsparcia dziennego,
- pozostali partnerzy, którzy prowadzą działania na rzecz wspierania rodziny.

#### **VI. ANALIZA SWOT**

Aby dokładnie ocenić potencjał oraz wyzwania związane z realizacją Miejskiego Programu Wsparcia Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027, przeprowadzono szczegółową analizę SWOT. Analiza ta pozwoliła na zidentyfikowanie kluczowych mocnych i słabych stron Programu, a także potencjalnych szans i zagrożeń. Podział informacji na cztery główne kategorie umożliwił wyłonienie kwestii najważniejszych z perspektywy strategii działania. Dzięki temu możliwe było lepsze zrozumienie aktualnych zasobów i ograniczeń lokalnego systemu wsparcia rodzin oraz określenie obszarów, w których tkwią największe możliwości rozwoju i potencjalne ryzyka. Analiza SWOT stanowiła w tym procesie pomocne narzędzie i pozwoliła na zaplanowanie działań adekwatnych do potrzeb społeczności, co zwiększa szanse na skuteczną realizację Programu.

<b>MOCNE STRONY</b>	<b>SŁABE STRONY</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Udział wydziałów Urzędu Miejskiego w Gliwicach, instytucji oraz podmiotów pozarządowych w budowaniu oferty wsparcia dla rodzin w mieście Gliwice.</li> <li>2. Karta Dużej Rodziny – wsparcie dedykowane rodzinom wielodzietnym.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Słaba gotowość rodzin do korzystania z oferowanego wsparcia.</li> <li>2. Bierna postawa osób wobec problemów występujących w rodzinach, niechęć do nawiązywania współpracy.</li> <li>3. Opór rodzin w zakresie wprowadzania konstruktywnych rozwiązań.</li> </ol>

<ol style="list-style-type: none"> <li>3. Stale rozwijająca się infrastruktura wsparcia i usług społecznych w Gliwicach.</li> <li>4. Profesjonalna kadra ukierunkowana na działania na rzecz rodziny.</li> <li>5. Wsparcie dla rodzin doświadczających przemocy.</li> <li>6. Funkcjonujące grupy wsparcia.</li> <li>7. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego funkcjonującego w Ośrodku Pomocy Społecznej oraz środowisku lokalnym.</li> <li>8. Realizowanie działań z zakresu udzielenia pomocy żywnościowej oraz dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach.</li> <li>9. Współpraca z placówkami wsparcia dziennego.</li> <li>10. Korzystanie ze środków zewnętrznych celem realizacji wsparcia dla rodzin.</li> <li>11. Ścisła współpraca jednostek pomocy społecznej, sądu i jednostek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta.</li> <li>12. Rozwój infrastruktury miasta.</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>4. Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach doświadczających trudności, odrzucanie autorytetu.</li> <li>5. Wzrost zapotrzebowania na skorzystanie przez rodziny z form wsparcia w obszarze przemocy domowej.</li> <li>6. Długotrwały czas oczekiwania na skorzystanie z pomocy lekarza psychiatry dla dzieci.</li> <li>7. Brak wiedzy osób i rodzin z zakresu mechanizmów towarzyszących uzależnieniom behawioralnym.</li> <li>8. Brak specjalistycznej kadry do realizacji zadań w obszarze wspierania rodziny.</li> <li>9. Odpływ specjalistycznej kadry z uwagi na niskie wynagrodzenia.</li> </ol>
<p><b>SZANSE</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wprowadzenie innowacyjności w działaniach na rzecz wsparcia rodzin.</li> <li>2. Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.</li> <li>3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz ich świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny.</li> <li>4. Działania na rzecz reintegracji rodziny, przeciwdziałania marginalizacji i degradacji.</li> <li>5. Prowadzenie wzmoczonej pracy socjalnej w środowiskach osób zagrożonych wystąpieniem sytuacji kryzysowych.</li> <li>6. Kontynuacja działalności placówek wsparcia dziennego.</li> <li>7. Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy różnych instytucji.</li> <li>8. Dostęp pracowników do szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych.</li> <li>9. Wprowadzenie działań edukacyjnych z zakresu uzależnień behawioralnych.</li> <li>10. Dalsze pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć wspierających rodziny.</li> </ol>	<p><b>ZAGROŻENIA</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ograniczenia finansowe instytucji i organizacji pozarządowych.</li> <li>2. Ograniczenia w zakresie możliwości przeprowadzenia pełnej diagnozy stanu zdrowia u dzieci i dorosłych.</li> <li>3. Małe zainteresowanie wśród specjalistów podjęciem pracy w zawodach pomocowych.</li> <li>4. Zagrożenia zewnętrzne mogące wpłynąć na przebieg wsparcia, m.in. choroby o charakterze pandemicznym.</li> <li>5. Brak gotowości rodzin do skorzystania z pomocy specjalistów.</li> <li>6. Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny.</li> <li>7. Przeciążenie i wypalenie zawodowe osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny.</li> </ol>

## VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE – CELE, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI REALIZACJI

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wsparcie to polega między innymi na analizie sytuacji rodziny, określeniu przyczyn jej kryzysu oraz na wzmocnieniu jej roli, tj. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, a także na pomocy w integracji rodziny i przeciwdziałaniu jej marginalizacji czy degradacji. Wspieranie rodziny jest prowadzone poprzez pracę z nią oraz pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, przy czym zawsze udzielane jest za zgodą rodziny i wiąże się z jej aktywnym udziałem.

Gliwice, pomimo korzystnych warunków rozwojowych i wysokiej atrakcyjności, są miastem, w którym przewiduje się dalsze zmniejszanie liczby ludności, co wyznacza nowe kierunki rozwoju w obszarze wspierania rodziny.

Przeprowadzona diagnoza sytuacji rodzin w Gliwicach ujawnia wiele obszarów wymagających wsparcia, które należy uwzględnić w Miejskim Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027. Analiza sytuacji rodzin wskazuje na konieczność wdrożenia kompleksowego wsparcia obejmującego obszary materialne, wychowawcze, opiekuńcze, zdrowotne oraz społeczne.

Na podstawie badań, raportów i zgromadzonych danych wyłania się obraz różnorodnych trudności, z którymi borykają się rodziny. Ważnym obszarem wymagającym wsparcia w większości rodzin są deficyty w zakresie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dotyczy to szczególnie rodzin o niskim statusie ekonomicznym oraz tych, które zmagają się z problemami zdrowotnymi i uzależnieniami. Brak umiejętności zarządzania budżetem domowym, planowania zakupów, racjonalnego gospodarowania żywnością oraz dbania o porządek w domu wpływa na obniżenie jakości życia i często prowadzi do zadłużeń. Wielu rodziców zgłasza problemy z komunikacją interpersonalną, a także trudności w wyrażaniu emocji i radzeniu sobie z sytuacjami konfliktowymi. Niedostatecznie rozwinięte kompetencje społeczne skutkują częstymi nieporozumieniami, napięciami oraz pogorszeniem relacji między członkami rodziny.

Rodziny objęte wsparciem gliwickiego Ośrodka Pomocy Społecznej często też wskazują na problemy w załatwianiu spraw urzędowych oraz trudności w poruszaniu się po skomplikowanych procedurach administracyjnych, brak umiejętności rozwiązywania problemów formalnych oraz lęk przed kontaktem z urzędami, co prowadzi do opóźnień w uzyskaniu świadczeń socjalnych oraz innych form wsparcia. Program kierowany jest również do pozostałych gliwickich rodzin, w tym między innymi do rodzin wielodzietnych, samotnie wychowujących dzieci, rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub zdrowotnych, z osobami starszymi, niepełnosprawnymi wymagającymi opieki i wsparcia.

Działania realizowane w ramach Programu przyczynią się do budowania stabilnych, samodzielnych i dobrze funkcjonujących rodzin, co ma kluczowe znaczenie dla dobrostanu całej społeczności lokalnej w Gliwicach.

Realizacja Programu powinna przynieść wymierne efekty, zarówno na poziomie jednostkowym, jak i społecznościowym, i przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców między innymi poprzez:

- zwiększenie kompetencji wychowawczych i opiekuńczych rodziców poprzez uczestnictwo w warsztatach, programach wsparcia i usługach społecznych,
- poprawa integracji społecznej rodzin zagrożonych marginalizacją poprzez dostęp do specjalistycznych form wsparcia, takich jak poradnictwo, grupy wsparcia czy pomoc interwencyjna,
- wzrost poziomu samodzielności życiowej rodzin poprzez rozwój kompetencji w zakresie organizacji życia codziennego, zarządzania finansami oraz radzenia sobie z problemami życiowymi,
- podniesienie jakości życia rodzin poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb,
- wzmocnienie rodzinnej opieki nad dziećmi,
- zapewnienie stabilności bytowej poprzez pomoc finansową i rzeczową,
- zwiększenie dostępności do usług socjalnych i zdrowotnych,
- zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych, takich jak przemoc domowa, uzależnienia i zaniedbania wychowawcze, dzięki profilaktycznym działaniom edukacyjnym i interwencyjnym,
- wczesne wykrywanie problemów w rodzinach oraz szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe,
- zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej rodziców, co wpłynie na ich lepsze przystosowanie do rynku pracy i pełniejsze uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej,
- wzmocnienie lokalnych więzi społecznych dzięki organizacji zajęć, wydarzeń i inicjatyw wspierających współpracę i wymianę doświadczeń między rodzinami,
- zapewnienie dostępu do wsparcia specjalistycznego dla dzieci z rodzin potrzebujących pomocy,
- ograniczenie rozwoju sytuacji kryzysowych poprzez szybkie i skuteczne interwencje,
- zapewnienie wsparcia w sytuacjach trudnych poprzez rozwój lokalnych sieci wsparcia.

### **Misja Programu (cele strategiczne):**

1. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinom, w szczególności znajdującym się w sytuacjach kryzysowych.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin.

3. Doskonalenie systemu wspierania rodziny i warunków do rozwoju usług środowiskowych.

Cele operacyjne Programu:

Cele operacyjne		Realizatorzy
<b>Cel operacyjny 1</b>	Rozwijanie systemu wsparcia rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozszerzenia dostępu do poradnictwa i innych specjalistycznych form wspierania rodzin, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gliwicach, Urząd Miejski w Gliwicach, organizacje pozarządowe, Policja, Straż Miejska
<b>Cel operacyjny 2</b>	Rozwój usług dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, zwłaszcza ze względu na problemy behawioralne, psychiczne czy niepełnosprawność	
<b>Cel operacyjny 3</b>	Wzmacnianie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze wspierania rodziny	
<b>Cel operacyjny 4</b>	Podnoszenie jakości usług oraz wzmacnianie integracji działań służb działających na rzecz rodzin	

Cele operacyjne, działania, wskaźniki, realizatorzy Programu

<b>Cel operacyjny 1: Rozwijanie systemu wsparcia rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozszerzenia dostępu do poradnictwa i innych specjalistycznych form wspierania rodzin, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych</b>				
Numer działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa (do osiągnięcia do 2027 r.)
Działanie 1.1	Rozwój sieci asystentów rodziny	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	OPS	Wzrost liczby asystentów rodziny o co najmniej 1 etat
Działanie 1.2	Prowadzenie warsztatów i innych form pracy grupowej zwiększających kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów	Liczba przeprowadzonych treningów, warsztatów i grupowych form wsparcia itp. zwiększających kompetencje opiekuńczo-wychowawcze	OPS, PPP	Co najmniej 6 rocznie
Działanie 1.3	Rozwijanie usług rodzin wspierających	Liczba powołanych rodzin wspierających	OPS	Co najmniej 1 rodzina wspierająca
Działanie 1.4	Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego, pedagogicznego	Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego, w tym pomocy terapeutycznej	OPS, UM	Co najmniej 150 osób rocznie

	i prawnego, w tym pracy terapeutycznej			
Działanie 1.5	Tworzenie i realizacja projektów skierowanych do rodzin	Liczba projektów ze środków zewnętrznych	OPS	Co najmniej 1 projekt

**Cel operacyjny 2: Rozwój usług dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, zwłaszcza ze względu na problemy behawioralne, psychiczne czy niepełnosprawność**

Numer działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa (do osiągnięcia do 2027 r.)
Działanie 2.1	Dostępność do poradnictwa specjalistycznego, w tym indywidualna diagnoza i terapia zaburzeń rozwoju dzieci	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistycznego	OPS, PPP, PWD	Co najmniej 50 dzieci rocznie
Działanie 2.2	Organizacja wsparcia wolontaryjnego realizowanego na rzecz dzieci i młodzieży	Liczba wolontariuszy działających na rzecz rodziny i dzieci	OPS, NGO	Co najmniej 4 rocznie
Działanie 2.3	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym półkolonie i wyjazdy wakacyjne	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, półkoloniach, wyjazdach wakacyjnych i zimowych	OPS, NGO	Co najmniej 100 dzieci rocznie
Działanie 2.4	Tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Liczba nowo utworzonych placówek wsparcia dziennego	UM, NGO	Co najmniej 1 nowo utworzona placówka wsparcia

**Cel operacyjny 3: Wzmacnianie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze wspierania rodziny**

Numer działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa (do osiągnięcia do 2027 r.)
Działanie 3.1	Doskonalenie kompetencji zawodowych kadr systemu wspierania rodziny poprzez	Liczba szkoleń/kursów/warsztatów, z których skorzystali pracownicy i osoby realizujące	OPS, PPP, PWD	Co najmniej 30 rocznie



	organizację różnorodnych form podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych	zadania w obszarze wspierania rodziny		
Działanie 3.2	Organizacja doradztwa, konsultacji oraz superwizji	Liczba przeprowadzonych konsultacji, porad i superwizji dla kadr systemu wspierania rodziny	OPS, PPP, NGO	Co najmniej 20 rocznie

**Cel operacyjny 4: Podnoszenie jakości usług oraz wzmacnianie integracji działań służb działających na rzecz rodzin**

Numer działania	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa (do osiągnięcia do 2027 r.)
Działanie 4.1	Organizacja różnorodnych form wymiany doświadczeń i wiedzy (forum, konferencji, seminariów, spotkań)	Liczba forów, konferencji, seminariów, spotkań	OPS, PPP, UM, NGO	Co najmniej 3 rocznie
Działanie 4.2	Diagnoza i monitoring problemów społecznych w obszarze wspierania rodziny	Liczba przeprowadzonych diagnoz/analiz	OPS, PPP, UM, organizacje pozarządowe	Co najmniej 2
Działanie 4.3	Rozwój i doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami, różnorodnymi służbami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych dotyczących problemów rodzinnych	OPS, PPP, NGO	Co najmniej 10 rocznie

**VIII. SPOSÓB REALIZACJI I RAMY FINANSOWE PROGRAMU**

Zadania wynikające z Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027 realizowane będą ze środków finansowych pochodzących m.in. z budżetu miasta, z budżetu państwa, darowizn oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

**IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU**

W Programie przy celach operacyjnych określono wskaźniki realizacji dla poszczególnych działań. Zakłada się, że ich poziom będzie monitorowany co najmniej raz w roku. Na podstawie zebranych danych zostaną sporządzone raporty monitoringowe. Informacje ujęte w tych raportach planuje się wykorzystać w raporcie ewaluacyjnym.

Koordinatorem procesu monitoringu Programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach. Dodatkowo, na potrzeby opracowania raportów monitoringowych, zostaną wykorzystane poniższe źródła danych zastanych:

- zasoby własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach,
- sprawozdania pochodzące z monitoringu realizowanych projektów unijnych,
- sprawozdania resortowe WRiSPZ.

## X. ZAŁĄCZNIK

### Karta monitoringu realizacji Programu

Cel operacyjny.....

Jednostka.....

Monitoring za ..... rok

#### 1) Wskaźniki realizacji

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość za.....rok	Wartość docelowa (do osiągnięcia do 2027 r.)

## **Uzasadnienie**

Zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027 jest programem długofalowym i będzie realizowany przez instytucje, organizacje i służby na rzecz wspierania rodziny. Misje, cele strategiczne i operacyjne zawarte w Programie zakładają kontynuację szerokiego spektrum działań mających na celu rozwijanie systemu wsparcia rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem rozszerzenia dostępu do poradnictwa i innych specjalistycznych form wspierania rodzin, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych, rozwój usług dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, zwłaszcza ze względu na problemy behawioralne, psychiczne czy niepełnosprawność, wzmacnianie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze wspierania rodziny, podnoszenie jakości usług oraz wzmacnianie integracji działań służb działających na rzecz rodzin.

Obecnie obowiązujący program został przyjęty uchwałą nr XXXII/677/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego programu wspierania rodziny dla miasta Gliwice na lata 2022–2024”. Wobec powyższego zachodzi konieczność podjęcia uchwały ustanawiającej Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025–2027.

Nadanie wstecznej mocy obowiązującej pozostaje w zgodzie z zasadami demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadnione słusznym interesom obywateli.

Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice

**Łukasz Gorczyński**

*Dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym.*

## ANKIETA

dotycząca „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Gliwice na lata 2025-2027”.

1. Co, Pana/Pani zdaniem, mogłoby zwiększyć skuteczność pomocy rodzinom i rodzinom z dziećmi, które doświadczają trudności życiowych? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

Rozpowszechnienie informacji o dostępnych formach pomocy oraz miejscach, gdzie można zgłosić się z problemem.

Rozszerzenie oferty pomocowej poprzez uwzględnienie indywidualnych potrzeb rodziny.

Doskonalenie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.

Podnoszenie jakości usług oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

Inne (proszę wpisać):

---

Nie mam zdania.

2. Jakimi kanałami, Pana/Pani zdaniem, należy upowszechniać informacje o dostępnych formach poradnictwa i wsparcia dla rodzin i rodzin z dziećmi, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

Profile miasta Gliwice w mediach społecznościowych.

Strony internetowe jednostek świadczących wsparcie.

Media społecznościowe jednostek świadczących wsparcie.

Lokalne media (prasa, radio, telewizja).

Plakaty, ulotki, broszury informacyjne.

Eventy w przestrzeni miejskiej.

Konferencje, debaty, spotkania z mieszkańcami.

Inne (proszę wpisać):

---

Nie mam zdania.

3. Do jakich grup, Pana/Pani zdaniem, powinny być skierowane działania profilaktyczno-edukacyjne w zakresie przeciwdziałania kryzysom w rodzinach oraz rodzinach wychowujących dzieci? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

Rodziny.

Rodziny z dziećmi.

Dzieci i młodzież.

Inne (proszę wpisać):

---

Nie mam zdania.

4. Jakie działania Pana/Pani zdaniem mogłyby zachęcić mieszkańców Gliwic do zwiększenia aktywności w zakresie korzystania z dostępnych form pomocy dla rodzin i rodzin z dziećmi?

---

---

---

---

5. Jak, Pana/Pani zdaniem, inne instytucje lub organizacje poza tymi wskazanymi w programie, mogłyby włączyć się w realizację działań przewidzianych w programie?

---

---

---

---

6. Dodatkowe uwagi i propozycje działań, które powinny być uwzględnione w programie wsparcia rodzin:

---

---

---

---